

Motion till riksdagen 2012/13:K325

av **Lotta Hedström m.fl. (MP)**

Karens för politiker

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avgående riksdagsledamöter och statsråd bör rekommenderas att förbinda sig att inte verka som beslutsstrateg i kommersiella bolag mot allmänintresset under en tid av två år efter att personen lämnat sitt uppdrag.

Bakgrund

Det är en stor förmån att få vara förtroendevald i Sveriges riksdag. Förutom all service och mycket goda arbetsvillkor är det även mycket privilegierat ut informationssynpunkt. All färsk debatt är lätt att följa, all kunskap om aktuella frågor görs tillgänglig för en. Man har chans att komma på studiebesök och seminarier, ta emot gäster och träffa spetskompetenta och kunniga människor från all världens hörn och från samhällets olika verksamhetsfält och problemområden. Man är mitt i de politiska och beslutsmässiga skeendena och har bara att vraka och välja bland allt som pockar på uppmärksamhet och åtgärder.

Man lär sig också statsapparaten och samhällets beslutsgångar. Olika organ och verk, olika beredningsinstanser och beslutshierarkier. Vad som är budgetsatsningar, lagregler eller förordningar eller ren praxis. Vad som är reglerat och oreglerat. Samt hur man söker svaren på hur det förhåller sig.

Man tvingas även lära sig skilja på olika frågors karaktär och därmed på hur de kan angripas, i vilka forum de ska ställas och med vilken typ av bakgrundsskeenden en förändring kan komma till stånd. Ofta har man också snabbt måst lära sig att spela på mediepiano för att det man vill förmedla ska ta skruv.

Kort sagt vet man som luttrad heltidspolitiker vad som krävs för att ens frågor ska kunna bli verklighet. Kan man bli mer anställningsbar för lobbybranschen?

Fel! Okänt namn på

Lobbyvärlden

I vårt land har vi än så länge ganska litet av rent kommersiell lobbying. Det mesta vi ser i riksdagen är genuina intresseorganisationer som bara vill föra fram sin syn på de frågor som berör dem. I EU-parlamentet däremot florerar personer och företag som hyr ut sin kapacitet till att plantera in frågor och fakta för dens räkning som önskar deras hjälp. De är proffslobbyister som kanske ens inte är genuint grundade i egna övertygelser.

All lobbyism är dock inte av ondo och att möta och bryta olika intressegrupper är politikens förutsättning och själva livsluft. Men avarter som sticker i ögonen och en utveckling där de små och de fattiga inte längre göre sig besvär bredvid alla de stora elefanterna borde stävjas i god tid.

I Sverige ser vi allt oftare politiker och medieproffs som anställs av stora företag, intresseorganisationer och till och med av statliga verk. Uppgifterna kan vara att hyfsa på bilden av organisationen, företaget eller verket, reda ut kriser, förebygga kriser, leverera tips om just beslutsvägar och användbara strategier eller annat. Till vem man listigt ska gå och när och hur man paketerar det man vill få fram.

Detta uppfattas på goda grunder inte som rent spel av allmänheten. Därför skulle det öka samhällets förtroende för politiken och de gemensamma beslutsarenorna om man tryggt kan lita på att det informationsövertag som heltidspolitiker får inte missbrukas och ställs mot allmänintresset.

Det finns också en legitimitet i att ex-politiker är aktiva och verkar i samhällskroppen med alla sina kunskaper, men bara som sagt, om man inte har skäl att anta att det sker på ett för demokratin kontraproduktivt sätt. Därför bör en sådan här karantän inte vara för evigt och vara frivillig.

Lösning

En frivilligmodell kunde utformas där avgående riksdagsledamöter och statsråd efter minst fyra respektive två års sammanhängande tjänstgöring ombeds teckna en offentlig försäkran. Där ska man lova att inte ställa sitt beslutsstrategiska kunnande till förfogande mot avlöning för kommersiella särintressen. Oavlönade och ideella uppdrag för frivilligorganisationer är inte aktuella för då handlar det ju bara om att ge hjälp och inte om att sälja sig.

Systemet kunde kopplas till och synliggöras via riksdagen på samma vis som man idag förbinder sig att deklarera sina aktieinnehav och sina eventuella uppdrag i olika styrelser. Karensen bör heller inte sträcka sig längre i tid än två år.

Stockholm den 4 oktober 2012

Lotta Hedström (MP)

Jabar Amin (MP)

Valter Mutz (MP)